

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 148

Any XII

DESEMBRE, 1998

* EXCURSIÓ AL CASTELL D'ALARÓ

* PERQUÈ UNA FÀBRICA DE MERDA A SON BACS?

* ÍNDEX DE L'ANY 1998

Sumari

Editorial i sumari	2
3 imatges de la visita del president	
Matas a Maria	3
Un adèu a un home bo:	
Mestre Pere Banderoler	4
Excursió al Castell d'Alaró	5
Els contes d'en Lluc: Mitja Taronja	5
La pluja àcida	6
Els bolets	7
Associació micològica, cultural i gastronòmica	7
Per què una fàbrica de merda a Son Bacs	8
Bullit de Notícies	10
Demografia. Telèfons d'interès	12
El temps. Temps passat	13
De viatge, amb viatges Martel	13
Racó de poesia	14
Correu obert	16
Index any 1998	17

FOTOGRAFIES:

Jaume Mestre Llompart
 Serveis fotogràfics del president Matas
 Onofre Sureda Ribas

PORTADA:

Entrada al castell d'Alaró

EDITORIAL

Des del mes de setembre, a partir d'una taula rodona muntada per Cop de Gas, es destapà una problemàtica que amb el temps ha agafat una dimensió que ultrapassa de molt els afectats directes i primers que són els veïnats immediats de la depuradora de Son Bacs.

A partir de les queixes d'aquests veïnats, es va destapar la por que sentien davant de l'abocament dels fangs que resulten de la depuració de les aigües residuals dels pobles d'Ariany, Petra, Maria i Sineu. Les interrogants plantejades eren rigoroses i fonamentades. Què passa amb aquests fangs quan es mesclen amb l'aigua de pluja i es filtren cap a l'aquífer més proper? Per què no s'ha tengut en compte que aquella és una zona que periòdicament rep inundacions i que l'aigua se'n du per endavant tot quant troba? On aniran a parar aquests fangs?

Tot això, a més, es pot veure complicat per la realitat imposada per l'acabament del forat de Roqueta com a subministrador d'aigua potable al poble. Segons totes les dades de què es disposen sembla ser que l'única zona de la qual es pot assegurar que hi ha un aquífer que pugui garantir el subministrament d'aigua potable a Maria es troba a Montblanc, zona fronterera amb la depuradora de la discòrdia.

L'administració, que es va trobar amb la necessitat de donar sortida al problema de les aigües residuals dels quatre pobles esmentats, no cercà altra cosa que un punt equidistant i un nivell més baix, sense tenir en compte altres aspectes que ara s'han demostrat importants i que poden marcar el futur de la depuradora.

Si una lliçó se'n pot desprendre de tot el que ha passat és que la pressió i la tenacitat dels veïnats, per damunt d'associacions i de partits, ha fet trontollar l'administració i ha deixat ben a les clares que la improvisació ens pot marcar el futur si no anam ben vius i abaixam la guàrdia.

El problema de la depuradora de son Bacs és un problema de tots!

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
 Joan Gelabert Mas
 Margalida Mas Vicens
 Miquel Morey Mas
 Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Antoni Gelabert Mas, Lluc Matas, Alumnes de segon curs, Pere Mestre Ferriol, Jaume Mestre Llompart, Joana Maria Capó, Miquel Rosselló i Quetglas i Pau Colombram Bergas.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
 Fax: 971-525585 c/e: fentcarrerany@premsaforana.com
 Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
 Santa Margalida

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

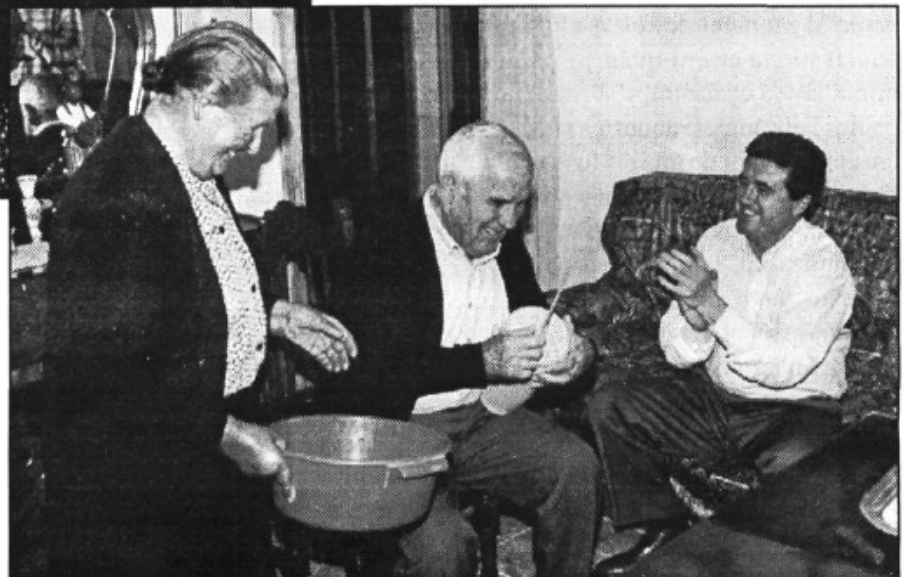

El president parlant amb els alumnes de 5 anys de l'escola de baix

3 IMATGES DE LA VISITA DEL PRESIDENT MATAS A MARIA

Amb madò Margalida Font, la veïnada de més edat de Maria

Moment de la visita a l'amo en Xesc de Son Cloquis i la seva esposa

Un adéu sentit a un home bo: MESTRE PERE BANDEROLER

El record de Mestre Pere Banderoler està lligat necessàriament al renou dels motors del seu taller de fusteria, especialment el del sinfí, el renou de la serra quan serrava qualche soca una mica dura que feia un so especial. Era tan constant el renou que sentia des dels primers dies de la meua vida, que podria dir que marcava el ritme diferencial entre els dies feiners i els festius.

Encara record el renou del primer motor d'explosió quan el posava en marxa; primer feia uns quants bramuls, quan donava voltes amb la maneta, i a poc a poc un batec rere l'altre i ja agafava els llis i a fer feina s'ha dit. Més envant fou substituït per un motor elèctric i ja perdé màgia; per arrencar tan sols s'havia de prémer un botó verd i després un de vermell més gran i la serra ja anava a tota pastilla.

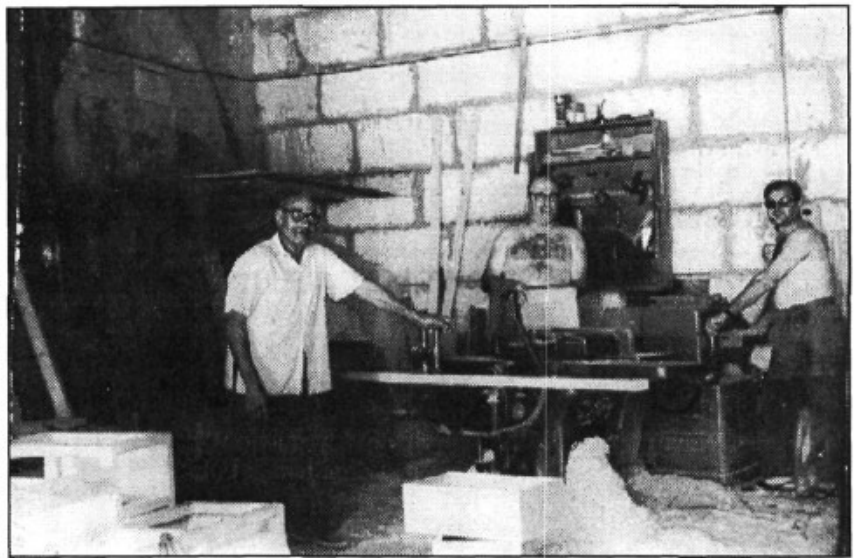
Però del que vull parlar ara és dels records singulars que tenc de Mestre Pere. Hi ha tres records especials que van lligats indefectiblement a la seva persona.

El primer arrenca ja des de ben petit i quan encara el negoci dels serveis funeraris no era negoci, els fusters eren els que feien els «bubuls» a mida; tan prompte una persona es moria, s'avisava el fuster de confiança i aquest anava a prendre les mides al mort i fabricava un «bubul» a la mida del difunt/ta. Moltes vegades l'encarregat de fer-ho era Mestre Pere Banderoler. Com que la mort no té una hora fixa d'arribar, l'encàrrec es feia a qualsevol hora: era quan jo intervenia. Quan Mestre Pere tornava de cal mort, m'avisava i jo assistia amb un pam d'admiració a la fabricació del «bubul», serrava les posts laterals, les ajuntava, llavors la tapa final i quan tot encaixava, llavors venia el moment de folrar el «bubul» de roba negra i en aquell moment era quan jo prenia part en l'obra d'art; m'enviava a ca nostra, s'adrogueria a comparar la creu, les bales i els angles; aquestes peces les venia el meu padrí, i era el proveïdor de tots els fusters que fabricaven «bubuls». Jo tornava amb les peces encarregades i alguna vegada em deixava, quan ja era més gran, clavar una baula, o la creu. Els angles no, perquè eren una peça essencial i de gran precisió, eren privilegi del mestre. Més d'una vegada m'havia assegut dins un «bubul» mentre ell acabava de folrar la tapa. Em sentia l'al·lot més feliç del món per poder prendre part de la creació d'una obra d'art.

El segon record que guard de manera molt viva era el procés d'extreure serradís del pou del sinfí, posar-lo dins una saqueta i dur-lo cap a ca nostra per tapar la barra de gel que havíem comprat per fer gelat d'ametlla amb la bomba

manual; a vegades, si sobrava molt de gel, el duia altra vegada a enterrar dins el serradís del pou del sinfí i així al capvespre en teníem per posar en fresc la fruita fins a l'hora de sopar. Era tot un cerimonial. Anava a Ca Mestre Pere i ell, sense mostrar mai una contrarietat i sempre amb diligència, obria la portassa, aixecava la post del pou de serradís, s'hi aficava (a mi no m'ho permetien perquè no em fes mal amb la serra) i tapava el tros de barra de gel; i les hores que això durava.

El tercer record que guard d'ell són els moments en què escoltàvem la ràdio, els vespres després de sopar. A ca nostra no en teníem i encara que n'haguéssim tengut noens hauria estat permesa aquella audició. Ells tenien una ràdio

Mestre Pere a l'esquerra, acompanyat d'un empleat i del seu gendre, dins la fusteria a la dècada dels 60

petita, encara la record, de plàstic blanc, que l'havia feta un nebot seu que era, i encara és i que per molts d'anys, tènic amb electrònica, idò aquest nebot feia ràdios per encàrrec, entre d'altres feines. Amb aquesta ràdio, i després de sopar, alguns dies, ell i jo, amb molta discreció, escoltàvem "sa pirenaica", aquella emissora d'oposició radical al règim del general cagaelàstics que sempre anunciava que els obrers i la classe intel·lectual sortirien al carrer i seria una força imparabile cap al govern de la classe obrera... El temps s'encarregaria de demostrar-nos que equivocats que estaven; però el "camarada Santiago" ens posava al dia dels esdeveniments de protesta i dels distints actes d'oposició repartits per tot el territori nacional. Com a mínim teníem una altra visió, evidentment gens objectiva, del dia a dia d'aquells "25 años de paz".

Sempre tendré present aquests i molts d'altres moments en recordar la figura de Mestre Pere Banderoler, de qui puc dir que li pertoca el millor dels qualificatius que pot tenir una persona: fou sempre un home bo.

*Antoni Gelabert Mas
Barcelona, Novembre-98*

EXCURSIÓ AL CASTELL D'ALARÓ.

En un dia de fred i amb perill d'agafar un bon xop, es va fer l'excursió al Castell d'Alaró. És una excursió curta i molt fàcil, apropiada per a tot tipus de gent i que permet en poc d'hora i mitja presentar-se al recinte del castell i veure l'illa de Cabrera i els illots que l'envolten així com la pràctica totalitat de l'illa de Mallorca; a més d'una vista impressionant sobre la Serra de Tramuntana i les possessions que s'hi troben enclotades. El castell encara que no es troba en bon estat de conservació sí que conserva un arc d'entrada i una torre que diu molt de la importància que tenia en el seu moment.

Resultà curiós veure unes someres pujant queviures fins a dalt del puig com si sabessin de memòria el que han de fer.

Per a aquests propers mesos de desembre i gener no tenim prevista cap excursió. A l'assemblea general estudiarem la possibilitat de variar la manera de fer-les. Per una banda, estudiar si convé fer ús de l'autocar cada vegada que hi hagi excursió, ja que això permet que es pugui començar en un lloc i acabar en un altre. D'altra banda, la possibilitat de fer les dinades ocasionalment, a establiments públics i no caure fora del concepte d'excursió.

ELS CONTES D'EN LLUC

"Mitja taronja"

El caos circulatori de Ciutat i la calor inaguantable del migdia estiuenc el deixaven poc menys que estabornit. L'estrès de la situació feia que enyoràs la placidesa dels estius adolescents en el poble dels pares, on a plaça podia assegurar i prendre un refresc desconnectant pràcticament de tot. Mancaven pocs dies per a les vacances que passaria aquest any a Mallorca recorrent els distints racons per a ser un sibarita de primera divisó. Ara però era a la feina i no podia ni volia distreure's ni un sol moment.

La seva feina consistia en fer de representant de licors per la qual cosa es dedicava a promocionar productes i a cobrar factures. Del darrer que es queixaria seria de la feina perquè els mesos bons arribava a guanyar més de sis-centes mil pessetes, i per altra banda els sopars i les consumicions també li eren remunerats. Amb la feina havia après a relacionar-se socialment: havia fet amistat amb cambriers, propietaris de bars i amb amics d'aquests, i mes de dues vegades els seus "ligues" havien estat fruit d'aquestes relacions.

La feina l'obligava a anar ben vestit: dur corbata i traje. Havia de fer el màxim possible per caure bé a la primera impressió i per esser o aparentar esser amic de tothom. Tots aquests convencionalismes no eren excusa per no esser un bon venedor. Era com a tots els representants, inconformista però també simpàtic, i gaudia tant com qualsevol de la seva feina.

La supervivència estava més que garantida però s'adonava que li faltava quelcom: ansiava tenir una companya que li fes moixonies, que el cuidàs i que fos distinta de cap a peus dels tradicionals "ligues" de cap de setmana aconseguits més que res amb la corbata. Necessitava urgentment una mitja taronja que fos una dona de bon de veres. L'ansietat per tenir-la i la casualitat de

coincidir amb ella a les festes de vermar de Binissalem gràcies a un grup d'amics feren que s'enamoràs bojament d'una al·lota d'Inca que era perruquera.

Pel seu coret la fletxada amorosa va esser més que mortal de necessitat: només va esser veure-la i obsessionar-se en què era la seva mitja taronja. Per això, encara que no feia quinze dies que s'havia tallat els cabells, va decidir anar a Inca a la perruqueria de na Maria a tallar-se'ls altre cop. El seu gest de valentia va tenir com a resultat que ella li donàs el número de telèfon, al qual cridaria cada dia perquè els segons li pareixien segles quan no la veia.

Varen començar a tenir "coses" en comú i a sortir a sopar per distints restaurants de l'illa, la majoria d'ells, clients seus com eren "Los Rafaeles", "Ca's metge Monjo", i el "Mediterrani 1930". A cada lloc eren tractats amb tota la correcta distinció que es mereixia la parella formada per un representant satisfet i una perruquera estufada. La cosa semblava en un principi anar bé, però totes les coses en un principi hi van, fins que arriba el calvari de les rutines i dels emperons.

Aquest calvari havia d'arribar perquè en fer sis mesos que sortien junts na Maria ja el controlava ben igual que si fos una veritable i pesada mamà que en tot li havia de fer els comptes. Ell començava certament a sentir-se ofegat perquè no es conformava en triar-li els trajes, sinó que fins i tot el volia fer canviar de feina. L'obsessió de na Maria arribà a tal punt en aquest darrer cas que li va presentar l'ultimàtum o ella o la feina. Ell va donar-li moltes voltes en aquest ultimàtum tan categòric, i fent cas al refrany que diu que val més "lo dolent conegut que lo bo per conèixer" va agafar el telèfon i li va dir amb tot el sarcasme possible que es faria com ella perruquer, perquè, cansat que li preguessin el pèl era ben hora de començar a prendre-lo. Ella va entendre perfectament que la relació havia acabat i va penjar.

Lluc Matas
30.VII.98

LA PLUJA ÀCIDA

Els nins, nines i la mestra de segon del col legi públic A. Monjo hem estudiat la pluja i la pluja àcida.

Per això us volem informar, per ensenyar-vos el que hem après perquè pensam que és molt important per la vida.

El fum dels cotxes, fàbriques, motos, etc. es pot mesclar amb l'aigua de la pluja, la contamina i la torna àcida. Aquesta pluja àcida és molt dolenta per a la salut i per al cos.

Per això , és **M O L T IMPORTANT** que si hem d'anar a qualque lloc a prop no agafem el cotxe o la moto, sinó que anem a peu o amb bicicleta. També si no hem de menester el llum , quan és de dia, no l'hem d'encendre.

ELS BOLETS

També hem estudiat els bolets i us volem explicar com s'han de collir si volem que n'hi hagi molts.

1. Hem de dur una **senalleta** o al cosa amb forats per posar-hi els bc que trobem perquè així cauen llavors i en neixen més.

Dibuix fet pels alumnes de segon

2. Hem de collir els bolets amb una **ganiveta** i no hem de gratar la terra.

3. No hem de collir els **bolets que no coneixem** perquè poden esser verinosos.

ASSOCIACIÓ MICOLÒGICA, CULTURAL I GASTRONÒMICA

Es convida a totes les persones interessades a prendre part d'una associació d'aquestes característiques, que tindrà com a objectius prioritaris la difusió dels coneixements dels bolets (científics i gastronòmics) a través de conferències i degustacions.

La reunió fundacional serà per les festes de nadal, estau atents que hi haurà cartells per botigues i cafès informant del dia i el lloc.

Si voleu més informació contactau amb en Toni Gelabert o en Miquel Morey.

PER QUÈ UNA FABRICA DE MERDA A SON BACS?

Des de fa algunes setmanes és notícia als diaris i tema de tertulia als cafès la problemàtica que envolta la depuradora mancomunada que es troba a son Bacs i que no reuneixen les condicions mediambientals adients.

La queixa dels veïnats per l'olor, els primers que foren conscients del problema que es podia produir si es contamina amb abocaments incontrolats l'aqüífer de Montblanc, va sortir a llum en una taula rodona que es va celebrar a ca'n Gasrpar per les Festes de la Mare de Déu d'enguany. En aquells moments la manera en què es va donar fi a la vetlada no va acabar d'agradar els assistents i menys als que feren pública la seva inquietud.

Passat algun temps, els veïns decebuts pel tracte rebut i la poca receptivitat al problema que segons ells tenen els responsables, es posaren en contacte amb en Jaume Mestre per veure si els podia donar una mà. Ens posàrem en contacte amb el GOB, que estava preparant el 12-N i encara l'esperen, i a través del Diari de Balears i Última Hora els veïnats varen exposar les seves preocupacions i d'aquesta manera es va aixecar la llebre. Els que anteriorment havien voltat el problema començaren a preocupar-se i varen moure els seus incondicionals per tal de controlar el tema. Es va obrir un debat públic i un moviment que si bé no ha arrelat per ara, sí que va fer aturar l'activitat que en aquells moments es feia dels abocaments de la depuradora a uns terrenys annexos que es filtren cap al subsol i contaminen l'aqüífer de Montblanc..

Es va demostrar una vegada més que el poder de la premsa espanta els polítics. Alguna cosa no estava clara per haver espantat els organismes competents i obligar-los a rectificar el que feien i evitar que es produïssin abocaments incontrolats i perillosos.

Una vegada començat el joc, cada part ha jugat el seu paper. Per una banda, els organismes públics, tot ells, han restat importància al fet i han deixat en un no res els qui aixecaren la seva veu per defensar el futur de Maria. Al mateix temps, i contradint-se, han esmenat el seu comportament i han acudit a apagar el foc per dir-ho d'alguna manera amb els caporals del cos de bombers i de passada impressionar els que havien gosat moure la lloguera. Han presentat els seus papers per demostrar que la depuradora d'Ariany no contamina els aqüífers i que les protestes dels veïns són injustificades i totalment mancades d'informació. Els batles de Maria i Ariany donaren suport a la posició de l'Ibassan en les seves afirmacions.

Ens hauren d'acostumar que en aquest joc es juga brut i que cada part emprarà els seus arguments i poders per tal que les seves tesis siguin les bones. A nosaltres els mariandos el que ens ha d'importar més és que els perjudicats som nosaltres i les futures generacions, si no

és clar el tractament que pugui donar als abocaments.

El recolzament del geòleg Damià Perelló, que ha defensat l'actitud dels veïns, ha estat molt clara i crítica des del principi. Ell amb estudis a la mà diu que la contaminació és evident i contradiu les tesis de l'Ibassan i la seva és una postura molt honesta i clara en defensa del medi ambient.

Ha quedat clar un gran buit legal existent que deixa molt en precari l'actuació dels organismes que s'encarreguen de depurar les aigües brutes i també ha quedat clara la intenció decidida de construir una planta de compostatge "subvencionada" en un terreny no molt adient, que no oblidem està dins el terme d'Ariany i afectarà a ciutadans de Maria. No creim que ningú pugui pensar que els batles dels pobles d'Ariany, Sineu i Petra vinguin en ajuda dels mariandos i que cap d'ells accepti que el seu poble es quedi amb una planta de compostatge que nosaltres no podem acceptar. Ens hi jugam molt més que tots ells plegat. El principal problema és la possible contaminació de l'única bossa d'aigua bona que queda en tot el terme de Maria.

Al mateix temps l'Ajuntament, amb una certa incongruència, està intentant que el Govern Balear entri a formar part del Consorci d'Aigües de la Mancomunitat del Pla i resoldre així el problema de subministrament que any rere any patim a Maria. Això passa per fer un pou a Montblanc i canalitzar la seva distribució cap al poble, la qual cosa té un cost elevat i serà un altre tema. L'actuació hauria d'esser molt més decidida i preveure varies coses. Per una part evitar la contaminació de l'aigua, per altra dur a bon termini les obres i en darrer extrem tenir un control de la possible utilització que s'ha de fer de l'aigua. De no esser així, de res valdrà tenir un pou d'aigua. Per maquillar la qüestió i intentar agafar el tren que clarament s'havia perdut, la majoria municipal, aquesta vegada fora crear comissions, pujar al plenari una moció votada a favor per tots els grups polítics dient no a la instal·lació d'una planta de compostatge i ratificar l'acord pres entre els afectats i l'Ibassan pel qual es donava una treva de quinze dies i que no es construiria la planta sense haver xerrat abans amb la comissió que representa el poble de Maria. Tot un exemple d'ambigüitat i innocència.

Aquest mateix dia es va demanar als veïnats que no acudissin a la premsa per fer públiques les notícies que es vagin produint, i és que el quart poder espanta més que una gelada.

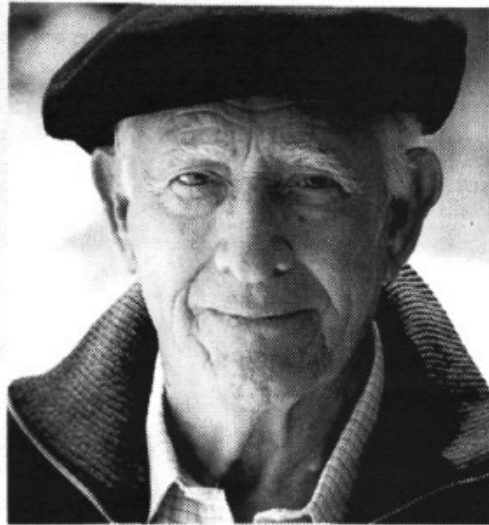
En els propers dies pot haver-hi noves sobre un tema que afecta tot el poble de Maria i el seu futur. No badem o perdrem molt en l'envit.

Pere Mestre Ferriol

Jaume Mestre Llompart. Regidor dels Independents de Maria

GOVERN BALEAR

TENIM L'EXPERIÈNCIA.

TENIM EL FUTUR.

HO TENIM TOT PER ACONSEGUIR-HO TOT.

A Ses Illes, ho tenim tot per aconseguir allò que sigui menester. Tenim l'experiència, tenim la cultura, tenim el caràcter, tenim els costums. I també tenim... la il·lusió, la creativitat, l'energia... I, sobretot, tenim el futur.

**SES ILLES: HO TENIM TOT
PER ACONSEGUIR-HO TOT.**

BULLIT DE NOTÍCIES

LA CAIXA CANVIA DE DOMICILI, PERÒ NO DE PLAÇA

La Caixa ha canviat el seu domicili. Al llarg d'aquest mes han anat canviant els mobles i els papers. L'emplaçament actual és al cantó del Carrer de l'Església amb la Plaça des Pou, on antigament hi havia el cafè de Ca'n Morey. Els desitjam que sigui per molts anys i que hi guanyin amb el canvi.

DONANTS DE SANG

El passat divendres dia 20 de novembre la unitat mòbil dels donants de sang visità la nostra unitat sanitària.

Segons ens informa la delegada de l'Associació de Donants de Sang a Maria, na Maria Sureda, hi va haver 56 donacions, de les quals se sent molt satisfeta ja que després de la propaganda que havia fet als joves, ha vist que aquests comencen a animar-se.

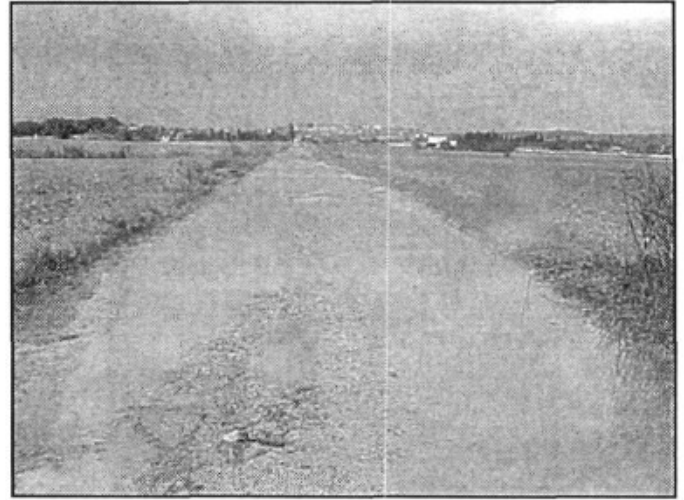
La sessió es va haver d'allargar fins a les 23 h. per poder fer les extraccions de darrera hora. Varen quedar molt satisfets de la resposta i esperen que aquesta solidaritat es mantengui o augmenti si és possible.

MANCA DE LLUM A LA PLAÇA DEL MERCAT

Els veïnats de la Plaça del Mercat es queixen de la manca de llum en aquesta zona, sobretot els caps de setmana pel trulllet que es mou en aquest indret a entrada de foSca. A veure si els que hi han de posar remei ho solucionen.

INDICADORS COMPLETS

Fins ara tots els indicadors que assenyalaven cap al nostre poble només duien escrit simplement Maria. Fa uns quants dies en plantaren dos al creuer de la carretera de Sineu a Muro amb la que va de Maria a Llubí per l'Alqueria Blanca. Aquest indicadors duen escrit el nom complet del nostre poble, MARIA DE LA SALUT.

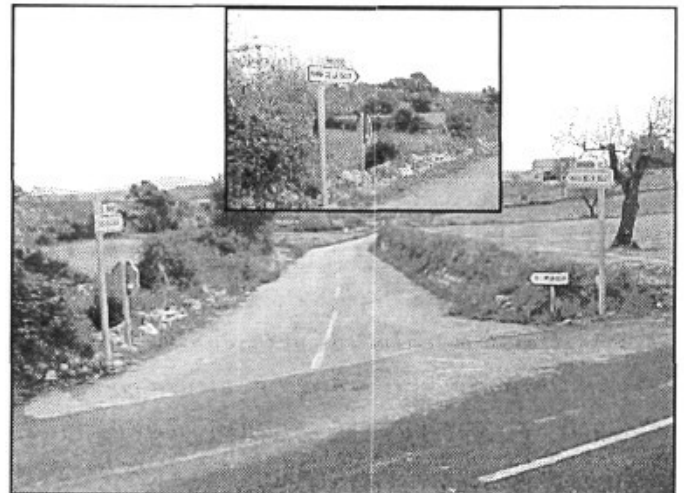
UN CAMÍ QUE PAREIX UN TORRENT

Aquesta darrera setmana de novembre en què afortunadament l'aigua ha fet acte de presència, el camí que va del Pla de Deulosal al Pla del Rafal semblava més un torrent que no un camí asfaltat. Els veïnats que hi han de passar ja es plantegen canviar el cotxes o mobylets per barques.

Cada vegada que plou no saben si és un camí o un torrent.

SOPAR DE FEINA AMB EL CONSELL INSULAR

Aquest passat mes de novembre els membres de l'Associació de la Premsa Forana vàrem ser convidats a un sopar amb els principals dirigents del Consell de Mallorca. Amb la presidenta Maria Antònia Munar d'UM al capdavant i els dirigents Francesc Antich i Francesc Quetglas del PSOE i Pere Sampol del PSM, ens informaren de la problemàtica plantejada per la llei d'ordenació del territori i la postura del Consell Insular. El

BULLIT DE NOTÍCIES

sopar es va fer a Binicomprat (Algaida) i va comptar amb una bona representació de la premsa forana i de les televisions locals.

RESULTATS DE LES ELECCIONS AL CONSELL ESCOLAR

El passat dia 17 de novembre tingueren lloc les eleccions per renovar parcialment el Consell Escolar del centre. S'elegiren dos pares i dos mestres: els pares elegits foren Gaspar Mas Mas i Nadal Josep Ferriol Negre i les mestres, Sílvia Ribas Nicolau i Catalina Garriga Mata. D'aquesta manera el Consell Escolar està presidit pel director del centre, Magí Ferriol Bauzà, i format pel Cap d'Estudis, Martina Vives Colombram, els mestres Onofre Sureda Ribas, Margalida Soler Cardell, Margalida Serra Cantallops, Sílvia Ribas Nicolau i Catalina Garriga Mata, els pares Joana Maria Castelló Mas, Antoni Horrach Roig, Gaspar Mas Mas, Nadal Josep Ferriol Negre, Coloma Perelló Estarellas (representant AMPA), representant

l'Ajuntament hi haurà Miquel Quetglas Alcover i serà la secretària Joana Maria Colombram opart..

AFORTUNATS A LES QUINIELES

La sort ha tornat arribar a Maria amb el futbol. Una penya de mariandos formada per en Miquel de ses Cases Noves, en Miquel Moliner i en Gaspar Castelló es repartiren quasi 60 milions ja que encertaren els quinze resultats de la jornada futbolística. Enhorabona als afortunats.

FONA-S

La poltra que veis a la fotografia respon al nom de Fona-S i és la campiona de poltres de dos anys del IX Campionat de Balears de cavalls de pura raça mallorquina.

Des d'aquí feim arribar l'enhora bona al seu propietari, n'Antoni Mas Negre.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò catalina Vanrell Vanrell que morí el passat dia 15 de novembre a l'edat de 88 anys. Vivia al carrer Nou, número 28.

Madò Joana Maria Font Cifre que morí el passat dia 19 de novembre a l'edat de 76 anys. Vivia al carrer Morell, número 23.

Mestre Pere Mas Font, que morí el passat dia 19 de novembre a l'edat de 98 anys. Vivia al carrer del Carme, número 4.

Que descansin en pau.

Clínica Dental

Dra. Roxana Nevot González
MEDICO-ODONTOLOGO
COL. 433

C/. California, 36
07520 Petra

C/. Ses Corbates, 11
Tel. 930 51 95 05 07519 Maria de la Salut

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002
FAX	971525194
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)	971525594
APOTECARIA	971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	971525083
ESCOLA DE BAIX	971525252
LOCAL TERCERA EDAT	971525564
PARRÒQUIA	971525033
GESA INCA: AVARIES	971880077
BOMBERS	085
HOSPITAL MANACOR Informació	971847000
Urgències	971847060
Cita Prèvia	971847100
AMBULATORI D'INCA	971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA	061
SON DURETA (Centraleta)	971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	971502850
AMBULÀNCIES	971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)	971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)	971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dimarts, dijous i divendres: de 18 a 20 hores.

Dimecres: de 17 a 20 hores.

Dissabtes: de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19, 15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al**855043**

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al**520292**

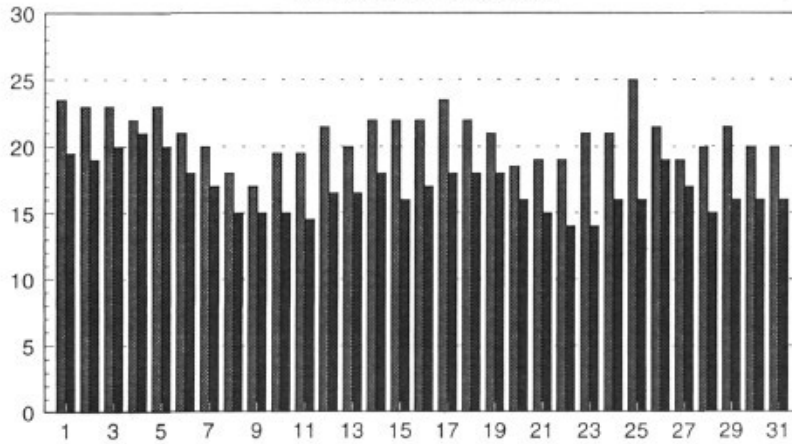
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al**236624**

El temps

MES D'OCTUBRE

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 4 4 l.

Dia 8 2 l.

Dia 9 12 l.

Dia 19 10 l.

Dia 26 8 l.

TOTAL: 36 LITRES

Temperatura Màxima

25 °C (Dia 25)

Temperatura Mínima

14 °C (Dies 21 i 22)

Temperatura Mitjana

18'85 °C

Mitjana Màximes

20'9 °C

Mitjana Mínimes

16'8

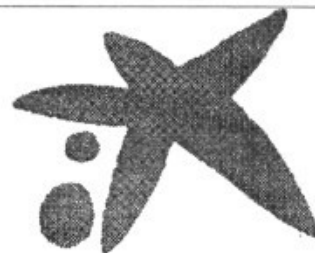
De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 1997.

14.- Na Margalida Mas, davant el plau d'Estiu de l'Emperadriu Sissí, a la ciutat de Viena, el passat mes d'Abril

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

"la Caixa"

Racó de poesia

Poema dedicat a Don Miquel Oliver i la seva senyora Isabel..

Versos dedicats a Pablo Rojo Quetglas,
el meu cosí que viu a Mar del Plata, Argentina.

Pablo i Mery jo voldria
que tinguéssiu capital
i almenys qualche dia
vendríeu de s' Argentina
que és un vol fenomenal.

Quan en Matas va venir,
li havies de preguntar:
vostè que és gran mallorquí
mos hauria de pagar,
perquè es Govern Balear
veu el que hi ha per aquí
i amb sos diners que hi ha allà
podríem anar i venir,
seria un viatge molt fi
que en Matas pot solventar.

Oh, Mar del Plata!,
La pàtria del meu cosí,
allà és la flor i la nata
del territori argentí.
Rica ciutat d'estalada,
rica d'amor i d'argent,
ets la ciutat encantada
dins les estrelles pintada
amb flors dins el firmament.

Prec a la Verge Maria
amb molta devoció
que te don salut i vida
i amor i molta alegria
en la teva companyia
de grandesa i esplendor.

Adéu família estimada,
passau-ho de lo millor.
Jo vos don una abraçada.
Si feis qualche parrillada
que vos surti encertada
pensau amb en Rosselló.

*A en Pau i na Mery .
El vostre cosí germà, que vos estima .
Miquel Rosselló i Quetglas.
INCA, a 2 de desembre de 1998.*

Que és de bo tenir un amic
que té la força divina!,
intel lectual i ric
quan llegesc el seu escrit
és font de saviesa.
I me dóna tanta alegria
que pens amb ell en somni.
Miquel, jo només voldria
que amb sa teva companyia
visqueu cent anys i un dia,
amb molt d'amor i delit.
Per viure així com jo visc
han de tenir valentia;
assegut a una cadira
i de tant en tant qualche crit,
per jo, ja és divertit.
Quan veig el sol que me mira
res per la Verge Maria
i pel seu fill que és Jesucrist.

*El vostre amic que vos estima.
Miquel Rosselló i Quetglas.
INCA, a 2 de Desembre de 1998*

OBSCUR

Obscur, obscur en una habitació tancada amb records de penúria.
Les ànimes vagaregen com ombres del passat que el temps tardarà
a esborrar.

Sols els somnis humils trobaran una sortida.
I llavors, quan es tornin ombres d'un altre passat,
l'obscuritat les cridarà i la porta es tornarà a tancar
esperant futurs somnis gojosos.

Joana Maria Capó

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA
- Centre Coordinador -

NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA

TALLER DE FANG

FAREM FIGURETES PER DECORAR L'ARBRE DE NADAL
PER A NINS I NINES DE 4 A 14 ANYS
DEL 27 DE NOVEMBRE AL 12 DE DESEMBRE

TALLER D'ORIENTACIÓ LABORAL

REQUISITS: majors de 16 anys amb graduat escolar

CURS DE TREBALLADORS FAMILIARS

REQUISITS: EGB o similar

Més informació d'aquests cursos a la biblioteca

Vine a la biblioteca, hi trobaràs amics

**Consell Insular
de Mallorca**

Correu Obert

Benvolguts mariers i marieres:

En primer lloc me presentaré: som en Pau Colombram Bergas. Escric aquesta carta per contestar alguns mariers i marieres, que sense voler he pogut molestar.

Primer de tot, me vull disculpar si he pogut molestar qualcú i miraré de posar-hi solució, que crec que n'hi ha; però vos vull dir que els clients de Ca's Metge Monjo no solen fer molt de renou quan acaben de sopar, normalment són senyors o senyores que una vegada havent sopat demanen un lloc tranquil i bonic al poble per anar a fer una copa; llàstima que no n'hi hagi cap!

Més bé crec que els senyors o al lots que fan renou i toquen el clàxon amb el cotxe el vespre són mariers, i no crec anar molt equivocat, però si són els meus clients que fan renou, jo els avisaré.

També vull donar les gràcies a tots els mariers i marieres. Moltes gràcies per haver agafat tan bé la inauguració d'un nou local dins el poble de Maria de la Salut, i esper que entre tots el poguem disfrutar molts d'anys.

També fer-vos saber que al llarg de nou mesos que fa que hem obert les portes han vingut a dinar o sopar més de 19.000 persones, la majoria gent que no coneixia Maria de la Salut i que gràcies a Ca's Metge Monjo ara ens coneixen un poc millor, entre ells personalitats del món polític, esportiu i cultural.

Voldria fer saber també a la gent de Maria de la Salut que Ca's Metge Monjo és un restaurant per a tots, que tothom hi és benvingut, i que intentarem, tant jo, particularment, com l'equip que hi fa feina, que som molts, que tots els clients se'n vagin ben contents.

Supòs que ja sabeu que hem obert a un raconet un bar per a fer-hi berenars, li deim "Es Racó des Metge" i feim un poc de tot, berenars, menús, cafès, i qualque coseta més que ja vos farem a sabre. Obrim de dimarts a dissabtes de les 8'30 a les 15'30.

També supòs que sabeu, perquè als pobles petits tot es sap, que vaig tenir uns problemes de papers, tant a l'Ajuntament de Maria com a la Conselleria de Turisme, però els estic arreglant, traient plànols, permisos, llicències i fent informes tècnics, pagant permisos d'obra, etc. i esper que molt prest estiguin solucionats. Tot d'una que ho tenguí arreglat vos ho faré a sabre, però esper que darrera jo prenguessin mostra i molta més gent fes el mateix.

També m'agradaria que entre tots

intentàssim fer de Maria de la Salut un poble diferent, un poble que cada dia canviàs, i canviàs per a bé. Intentar, per començar, que s'il lumini el campanar tan guapo que tenim, que les faroles del poble s'encenguin totes, que se posin més indicadors de com arribar al poble, que als indicadors s'hi posi el nom de Maria de la Salut i no tan sols Maria, amb una paraula, donar un poc de vida al poble, fer-hi més actes, fer-hi coses. Supòs que ja sabeu que Ca's Metge Monjo patrocina tres equips de futbet o futbol 7 que van a jugar a pobles diferents i a poc a poc donar-nos a conèixer, tant el restaurant com el poble.

També crec que hi ha coses de Maria de la Salut que s'haurien d'arreglar i que molesten més que els renous d'uns cotxes o la música de la celebració del meu aniversari, coses com la brutor als carrers, cotxes sempre aparcats al carrer o aparells vells damunt les voravies.

Dir-vos també que Ca's Metge Monjo deu esser de les poques obres fetes a Mallorca els darrers anys que no ha tengut ni una (he dit ni una) pesseta de subvenció. Quant a això no sé a qui he de donar les gràcies, però no anima molt de cara al futur.

M'agradaria demanar a qui correspongui que hauríem de menester una mica més de seguretat al poble, ja que a alguns clients meus els han robat les tapes de les rodes o els han ratllat les portes del cotxes que estaven aparcats al carrer.

Recordar també a tots els meus amics que poc o molt han participat i encara participen en fer de Ca's Metge Monjo un lloc especial.

Donar les gràcies a totes aquelles persones que m'han regalat detallets com ramelleres o aparells antics que alegren la vista als nostres clients.

Quant a SAR el Rei Joan Carles I, no ha vingut ni sé d'on va sortir la notícia que vendria, però si ve, el rebrem amb els braços ben oberts, com rebem a tothom.

Per ara és tot, moltes gràcies a tots i fins una altra.
Pau Bergas Colombram, Dtor-Propietari Ca's Metge Monjo

Les cases des metge Monjo, abans de la reforma

INDEX ANY 1998

ARTICLES VARIS

Missatge de Nadal i Cap d'Any	4
Record als mariers i marieres que varen emigrar	20
Coordinadora de premsa per a la recuperació del tren	27
Un home i un cavall	42
L'ànima adormida	42
ADM: Associació per a la defensa de Mallorca	66
Adéu amic	84
Bernat Quetglas, es Padrí des Pla, guanyador de la diada de la glosa, organitzada per l'Ajuntament de Palma	84
Oficina de drets lingüístics	88
Acord electoral entre els independents de Maria i el PSM	108
Maria plantà cara a la IV Diada per la llengua i l'autogovern	119
Un parlament a escala humana	120
Viagra o Alçapiu... aquesta és la qüestió	184
Taula rodona sobre el medi ambient al pla de Mallorca	185
Un pla per Mallorca	192
La 4a edició del Rock'n'rostoll fou un èxit total	193
Intercanvi cultural i esportiu	202
Presentació a Maria del Pla de dinamització rural....	211
Mallorca al cor de Barcelona	228
Al meu amic Ramon (q.e.p.d.)	235
Un adéu sentit a un home bo:	
Mestre Pere Bandaroler	252
La pluja àcida	254
Els bolets	255

BULLIT DE NOTÍCIES

12, 36, 58, 80, 104, 128, 150, 170, 194, 218, 238 i 258

CARRERANY ESPORTIU

I Campus de bàsquet	177
II torneig de Volei Platja	178
Campus de bàsquet amb en Juan Domingo de la Cruz	205

CARRERANY ESPORTIU: CICLISME

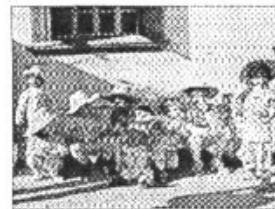
En Daniel Estarellas torna a la competició	91
Els ciclistes de Maria van a Lluc	91
Els ciclistes de Maria a Lluc	113
Excursions d'estiu del club ciclista de Maria de la Salut	206

CARRERANY ESPORTIU: ESCACS

Trucant les Baules del paradís	22
Cop de timó en el vaixell dels Escacs Balears	46

Numero 129 ANY XII BÈRRIC, 1998

* TEMPS DE DESPRESES: IMATGES DE LA FESTA ESCOLAR A LA PORTADA

- INAUGURAT EL RESTAURANT I PETIT HOTEL CAS MITGE MON JO

* ELS PETITS DE L'ESCOLA ANAREN A SON ROIG

- FENT CARRERANY PUBLICA PARALLA DE POESIA

El club d'Escacs quasi assegura la permanència	90
Exposició "El món dels escacs"	204
I al setè dia Déu creà els escacs	245

CARRERANY ESPORTIU: FUTBOL

Inauguració de la Penya Barcelonista de Maria de la Salut	114
Inaugurada oficialment la penya Barcelonista de Maria	138
Torneig de Futbol 1998	158
Torneig de Futbol masculí	178

CASA DE LA VILA

Ple de dia 13 de maig	134
Pressupost municipal 1998	135

CREACIÓ LITERÀRIA

El retrobament de la identitat	6
Cròniques del diví atzar	110
Tassonades d'aigua	112
Salts entre tenebres	148
El camí de Na Pontons	168
Sota els estels de trenta nits d'agost	212

CONTES D'EN LLUC, ELS

Incomunicació	20
Pa amb Kai-pirinya	89
La tècnica	89
De Volta	127

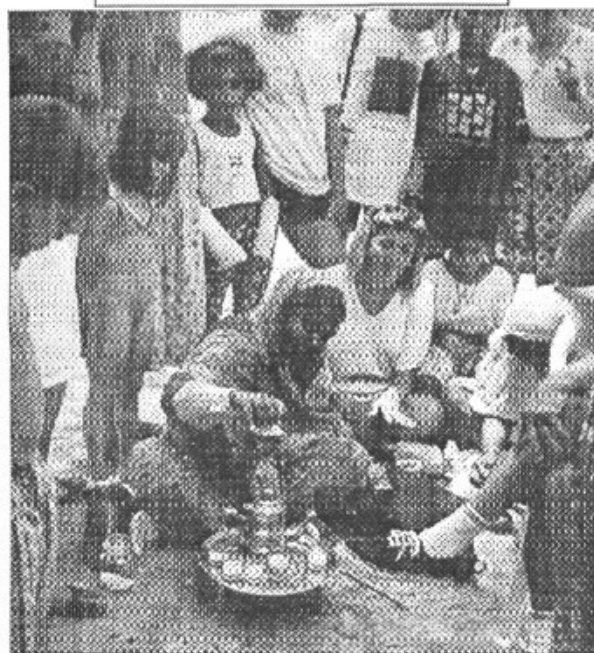
Xupeta	127
Silvestre Sociés	157
Espera	174
Parenostres	175
Un somni	236
Mitja Taronja	253

CONVOCATÒRIES

Assemblea Ordinària de Fent Carrerany	24
Recital de poesia	29
VI gran diada de la Glosa	35
Vetllada poètica a Maria (14 de febrer)	48

Número 140 ANY XII ABRIL 1998

II certamen de poesia S'Unió de S'Arenal	55
Festa de les lletres Sant Jordi 98	92
X Certamen de Fotografia «Fent Carrerany»	248
Associació micològica, cultural i gastronòmica	255

CULTURA

La mort de Blai Bonet	8
Un llibre molt interessant: Les Illes Balears, de Charles Toll Bidwell	54
Sobre interpretació (III)	55
Els malnoms: un món que no es pot deixar perdre	72
Albellons de la memòria	147
Novetats a la Biblioteca	160

DEMOGRAFIA. TELÈFONS D'INTERÈS

14, 38, 60, 82, 106, 130, 152, 172, 196, 220, 240 i 260

DE VIATGE, AMB VIATGES MARTEL

15, 61, 83, 107, 131, 153, 173, 197, 221, 236 i 261

EDITORIAL I SUMARI

2, 26, 50, 70, 94, 118, 142, 162, 182, 210, 230 i 250.

ESPLAI

XXIena mostra de la Cançó dels grups d'Esplai de Mallorca	73
El grup d'esplai Es Rebrot canvia de local	99
L'Esplai d'acampada	186
Acampada a Son Perdut	200

FENT CARRERANY: ACTIVITATS

Els protagonistes del calendari d'enguany	24
Assemblea General	48
Paraula de poesia	52
Excursió a Sa Talaia d'Alcúdia	68
Excursió a la Trapa. Excursió a Sa Talaia d'Alcúdia i Sa Peña Roja	71
Excursió a Sa Costera. Excursió a la Trapa	95
Festa de les lletres a Maria	96
Agustín García Clavo i Isabel escudero a Maria	96
Excursió a Sa Costera	122
Taller: Com es fa una revista?	143
Excursió al torrent de Pareis	180
Excursió al torrent de Pareis	183
Excursió al Puig Roig	228
Excursió al Castell d'Alaró	231
Volta al Puig Roig	232
Excursió al Castell d'Alaró	253

FESTES

Imatges de les Matines a Maria	5
Imatges de la festa de Nadal a l'Escola	21
Programa de Festes de la Mare de Déu 199	208
Imatges de les Festes Patronals i de la Fira	226

HISTÒRIA

Aproximació a l'ensenyament públic a Maria durant el segle XIX	28
Notícies curioses 4	40
Taula rodona sobre la història de Maria	163
El patrimoni cultural dels nostres carrers	164
Records de mestre pere Mascaró	188
Itineraris per conèixer la nostra història	215
Història i anècdotes del telèfon a Maria	223

OPINIÓ

Punt de vista: El manteniment de les escoles	3
La llengua de les Balears	9
Macroeconomia, Maastrich, Unió Europea	44
Carta d'un ensenyant a un ensenyant	45
Els remeis de sa padrina	64

Numero 141 Any VII MAIG, 1998

Tres imatges dels actes organitzats per Fent Carrerany al llarg del mes d'abril.

Més informació a l'interior.

La reforma de l'estatut: un altre fracàs 87
 Espàrrecs, albons i caragols de boca molla 98
 Carta del pare Colom a Miquel Rosselló 108
 Recordant don Baltasar, el Menescal 136
 Què en treurem del règim especial per a les Balears . 144
 Comentant un centenari 154
 Unes paraules per en Magí Ferriol 156
 Resposta de Magí Ferriol 156
 A l'estiu tota cuca viu 176
 Els justiciers (Conte) 177
 Carta de Rosa Estaràs a Miquel Rosselló 222
 Permeteu-me que discordi 224
 Semblança i grandesa de Maria Rosa Estaràs 243
 Per què una fàbrica de merda a Son Bacs? 256
 Puntualitzacions de Pau Colombram, propietari del restaurant Ca's Metge Monjo 264

PASSANT L'ESTONA...

Passejant per Lisboa, Mon Amour 30
 Amb en Joan Barril 85
 Amb Josefina Castellví, exploradora de l'Antàrtida . 132
 Navegant quatre hores en globus 146
 Seguint les potades de Fra Juníper Serra a Califòrnia 198

POEMES I GLOSES

Poemes per a després de mai 10
 Recordant a Jaume Negre 10

A l'equip de redacció de Fent Carrerany 11
 A Nadal Batle 11
 Guillem Ferriol Roig 11
 Per Blai Bonet 11
 A quatre persones 43
 A Santa Maria de la Pau de Castellitx 43
 Al pare Miquel Colom 51
 La veu de l'edat 51
 Mare de Déu: un favor 86
 Paraula de poesia 86
 Arreberat del mal temps 109
 Visquem el maig 119
 Finals dels cursos de gimnàstica 137
 Gimnàstica 137
 A Sor Francisca Negre 156
 Sonet a la Mare de Déu de la Salut 156
 El dia de Sant Magí: Sonet 169
 A don Bernat Quetglas Sunyer 169
 A Francisco Molinas 169
 Dia 8 de setembre de 1998 191
 A Francisca Ferriol 191
 A Rosa Estaràs 222
 Poema lliure dedicat a Miquel Rosselló 234
 Adéu Francisco Molinas 242
 Sonet a Sor Joana Ramis 242
 Record per a tots els avantpassats 242
 Versos afectuosos a Miquel Rosselló 243
 A Pablo Rojo 262
 A Miquel Oliver 262
 Obscur 262

PORTADES

Betlem vivent a Can Gaspar 1
 Martí Monjo-Grup de confirmats 25
 Rua Escolar 49
 Prenent el te amb els saharauis 69
 Activitats Fent Carrerany 93
 Final Copa del Rei- Sa Costera i Bàlitz 117
 Gent gran en marxa 141
 Carrer de Ses Corbades 161
 Acampada des Rebrot- Torrent de Pareis 181
 Festes Patronals i la Fira 209
 Excursions a Pollença i Volta al Puig Roig 239
 El Castell d'Alaró 249

REPORTATGES

Estada al Camp d'Aprenetatge d'Orient 16
 Els nins de l'escola de baix, primer i segon, vàrem anar a Son Roig 62
 Excursions a l'aeroport de Son Sant Joan, Castell de Bellver i Marineland 74

TEMPS, EL

15, 39, 61, 83, 107, 131, 153, 173, 197, 221, 241 i

TERCERA EDAT

Notícies de la Tercera Edat

VARIS

Entrevista a n' Antònia Ferriol Vallespir, monitora
de cuina 200
Taller de Tai-Txi 203
Excursió a la Victòria 203
Ball de bot, a les jornades culturals 204
Imatges de la visita del president Matas a Maria 251

VI, EL MÓN DEL

Clos de l'Obac 39
Malvasia 86
La vicalanda 1994 232
Albet i Noya 233
Agustí Torelló Mata 233

XERRADETA AMB, SA

Damià Bergas 32
Antònia Carrió Bergas i Miquel Llull 56
Margalida Aulet i Maria Ferriol 76
Joana Santandreu 100
Bernat Quetglas 124

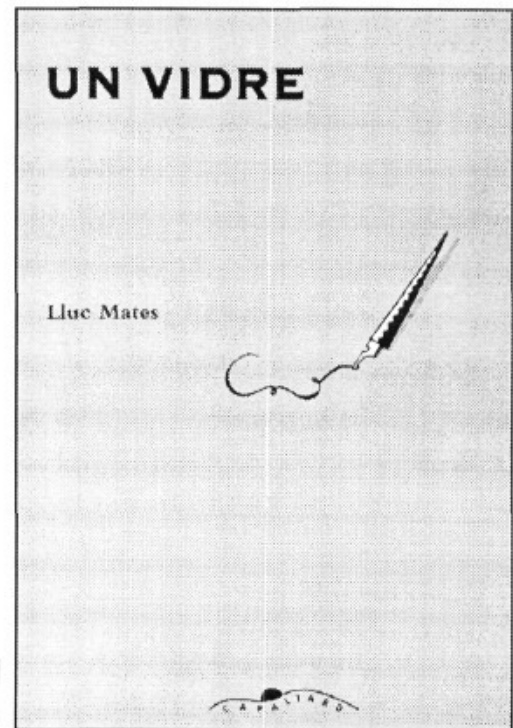

ACTIVITATS MES DE DESEMBRE

**10è CERTAMEN DE
FOTOGRAFIA *FENT
CARRERANY***

**DIVENDRES DIA 11 A LES
20'30h. INAUGURACIÓ DE
L'EXPOSICIÓ DEL 10è CER-
TAMEN DE FOTOGRAFIA A
SA CAPELLA FONDA
ESTARÀ OBERTA ELS DIES 11, 12 i 13**

*Portada del nou llibre de poemes
de Lluç Mates: Un Vidre*

**DISSABTE DIA 19 DE DESEMBRE A LES 21
HORES A CAN GASPAR PRESENTACIÓ DEL
SEGON LLIBRE DE LLUC MATES**

UN VIDRE